

I. A. ČIČAJEVOVI

Bratislava 21. októbra 1946

Opäť sa obraciam na Vás so žiadosťou čo len o informáciu.

Vedúce kruhy našej Univerzity prejavili želanie navštíviť Sovietsky zväz, resp. Moskvu a pozrieť sa na tamojšie vysoké školy i nadviazať styky s reprezentantmi sovietskych vysokých škôl. Bol by som Vám veľmi povďačný, keby táto delegácia — trebárs menej početná — mohla sa uskutočniť.

Žiadosť túto vznášam iba preto, lebo zdá sa mi byť už beznádejná žiadosť o delegovanie sovietskych odborníkov na naše vysoké školy. Svojho času žiadal som písomne i ústne, aby na neobsadené katedry

- a) histórie národov ZSSR
- b) sovietskeho práva
- c) sovietskej politekonómie
- d) ruskej literatúry

boli čo len dočasne na 2—3 semestre poslaní k nám zodpovední prednášajúci zo Sovietskeho zväzu. Ak by som mohol dostať vyjadrenie o tejto žiadosti, bol by som Vám veľmi zaviazaný.

Keď nie je možno delegovať na dlhší súvislý čas prednášajúcich zo Sovietskeho zväzu na naše vysoké školy, mohli by sa na príležitostné prednášky alebo na príležitostný cyklus prednášok na našich vysokých školách pozvať niektoré sovietske vedecké kapacity. Hoci nemám právo hovoriť za vysoké školy české, som presvedčený, že i tieto by rady uvítali príležitostné odborné prejavy sovietskych vedcov. Prednášky vedeckých pracovníkov z ostatného zahraničia sa z času na čas na našich vysokých školách uskutočňujú a tešia sa neobyčajnému záujmu. Nedávno prednášal Angličan Bleace o anglických súdoch a anglickej justícii pri veľkom záujme právnikov a Francúz Duberge prednáša na Právnickej fakulte riadne finančné právo.

Takisto veľký záujem je aj v kruhoch študentstva a učiteľov i profesorov o možnosť návštevy Sovietskeho zväzu. Keď teda mám zhrnúť svoje žiadosti tu uvedené, prosil by som Vás o vyjadrenie

1. či možno získať prednášajúcich z odboru sovietskeho práva, histórie národov ZSSR, zo sovietskej ekonómie a zo sovietskej literatúry čo len na niekoľko semestrov na Slovenskú univerzitu v Bratislave;

2. či možno uskutočniť zájazd sovietskych vedeckých kapacít z akéhokoľvek odboru i na Slovensko, pričom by sa na univerzite uskutočnili ich odborné prednášky na témy, ktoré si sami určia;

2. či sa dá uskutočniť zájazd predstaviteľov Slovenskej univerzity v Bratislave alebo aj všetkých vysokých škôl k predstaviteľom moskovských, resp. sovietskych vysokých škôl, pričom ponechávam otvorenú otázku, koľko členov by mala mať táto delegácia a kto by v nej mal byť;

4. či by sa nedal uskutočniť zájazd učiteľstva a profesorov stredných škôl do Sovietskeho zväzu;

5. či by nebolo možné uskutočniť zájazd vysokoškolských študentov do ZSSR.

Keď Vám ďakujem za ochotu, s akou vyjdete v ústrety mojim žiadostiam, porúčam sa Vám s úctou

L. Novomeský

I. A. Čičajev, popredný pracovník sovietskeho veľvyslanectva v Prahe.

Novomeský chcel žiadosť „poistiť“, preto poslal odpis listu V. Sirokému s prosbou, aby sa prihovril u Čičajeva, poprípade na iných miestach. „Poznáš pomery u nás, najmä medzi vysokoškolským študentstvom, a dás mi za pravdu, keď sa domáham týchto vecí v predpoklade, že veľmi mnoho užitočného by sme mohli dosiahnuť usporiadaním prednášok či zájazdov...“

Takisto 21. X. sa obrátil aj na V. Kopeckého. Poprosil ho, aby zatelefonoval Čičajevovi a podporil „čo len zodpovedanie otázok“ z listu, „pričom by bolo najužitočnejšie, keby sa veci v plnom rozsahu dali vybaviť kladne“. O intervenciu žiada preto, lebo „od účasti sovietskych prednášateľov na našich vysokých školách si sľubujem

veľmi mnoho. Je hrozne trápne, keď pri slovanskom kurze našej politiky i na kultúrnom poli nevieme poskytnúť pôvodné prednášky slovanských autorít našej mládeži ani v takom rozsahu, v akom tu vystupujú Francúzi, nehovoriac o Angličanoch...“

Všetko sa však začalo v jeseni 1945. Novomeský požiadal MŠO 29. IX., aby sa prihovorilo za delegovanie sovietskych odborníkov na slov. vysoké školy. Kópiu listu (v povereníckom archíve sa nezachovala) poslal V. Clementisovi s prosbou, aby sa prihovoril u Čičajeva alebo i na MZV za priaznivé vybavenie žiadosti. „Význam obsadenia týchto stolíc sovietskymi odborníkmi nemusím Ti zdôrazňovať.“

Pokúsil sa zasiahnuť aj osobne. 2. VII. 1946 napísal Čičajevovi: „Dr. Husák mi bol spomínal, že ste sa s ním rozprávali a máte na mysli i niektoré praktické otázky pri pestovaní našich vzájomných kultúrnych stykov. Od piatka večera som v Prahe a veľmi rád by som sa už pri tomto pražskom pobyte s Vami porozprával. Akiste budete i Vy sám na Husových oslavách na Staroměstskom námestí a bol by som Vám povďačný, keby ste mi pri tejto príležitosti mohli povedať, že si na druhý deň, t. j. na 6. júla rezervujete polhodinku pre rozhovor so mnou.“

Nevedno, či sa stretnutie uskutočnilo. Novomeský 17. VII. pripomenul MŠO žiadosť zo septembra predošlého roku s pripomienkou, že sovietskych odborníkov žiadal už Košický vládny program. Opätovne prosí, aby MŠO podporilo prosbu PŠO na Veľvyslanectve ZSSR, lebo žiadosť zatiaľ nebola vybavená. Oznamuje zároveň, že požiadal Veľvyslanectvo aj o delegovanie 15 profesorov ruštiny, dejepisu, zemepisu a prírodopisu na rusko-ukrajinské stredné školy v Prešove a v Humennom.

V Košickom vládnom programe sa o. i. hovorí: „A bude postarané o to, aby naša mládež nadobudla potrebné vedomosti o vzniku, vývoji, ekonomii a kultúre ZSSR. Na univerzitách zriadia sa pre tento účel i nové stolice: dejín ZSSR, ekonomiky ZSSR a práva ZSSR...“